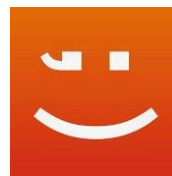

**ALACANT: UNA CIUTAT EN CRISI EN UNA SOCIETAT EN
CRISI. SON POSSIBLES LES ALTERNATIVES**

DIAGNÓSTIC GENERAL

ALACANT: UNA CIUTAT EN CRISI EN UNA SOCIETAT EN CRISI. SÓN POSSIBLES LES ALTERNATIVES

Diu Italo Calvino, en *Les ciutats invisibles*, que és inútil decidir si una ciutat ha de ser classificada entre les “felices o entre les infelices”, ja que “no té sentit dividir així les ciutats sinó en altres dues classes: les que a través dels anys i les mutacions continuen donant forma als desitjos i aquelles en les quals els desitjos o aconsegueixen esborrar la ciutat o són esborrats per elles”. És aplicable la idea a Alacant: no sabem si som feliços o infeliços, encara que sospitem que, en comparació amb altres, si les coneguérem, ens decantaríem per la infelicitat. Però ni ens atrevim a reconèixer-ho ni tan sols sabem quins són els nostres desitjos. Arrasat l'últim, el de la riquesa econòmica vertiginosa i infinita afavorida per la construcció de la destrucció, veiem ara el nostre preuat horitzó com una taca borrosa. Els nostres desitjos ens han avançat, ens han desbordat: una penetrant irrealitat ens envaeix. Tornar a posar els peus a terra, a la mítica del Benacantil, a l'agraciada de les platges, a la dura de la majoria de barris, és la nostra primera necessitat. El que necessitem no són definicions llegendàries, sinó espills.

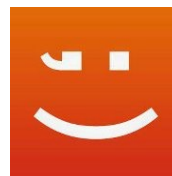
LA CRISI DEL MODEL DE CIUTAT I LA NO-CIUTAT: PER UNA CIUTAT COMPRENSIBLE

Alacant va renunciar fa lustres a disposar d'un model de ciutat recognoscible. Les ciutats, per a ser habitables i servir al seu destí de proporcionar cohesió, han de poder *llegir-se*, perquè els seus habitants i els seus visitants les puguin interpretar. Això és un requisit bàsic per a un desenvolupament harmònic, per a estar en la història, perquè puguin ser propietat col·lectiva de la ciutadania i no un vedat reservat als negocis d'uns pocs. Això és el que li falla a Alacant: instal·lada en un *present continu* ha oblidat el seu passat i ignora on va. A Alacant la porten, l'arrossegueuen per camins desconeguts. Per descomptat això configura una espècie de *model negatiu de ciutat* però que requereix i manifesta l'acceptació implícita d'altres dosis d'opacitat i irracionalitat; un model que no es coneix per les seues intencions ni per les decisions, sinó pels seus resultats presos de manera amagada; un model, per tant, que dissocia la forma de la ciutat i la convivència democràtica i que instal·la amb decisió a Alacant en la pitjor de les incerteses.

Alacant ha fet passes decidides per convertir-se en *un no-lloc*, un espai desposseït de caràcters propis que la identifiquen, un mer lloc de trànsit entre l'ara incert i enlloc. Ha sigut forçada, entre la indiferència de molts i la complicitat d'altres, a menysprear la seua identitat i les seues rendes d'oportunitat, els avantatges que li aporten la seua ubicació geogràfica, el clima, el caràcter universitari, la capitalitat, la multiculturalitat latent o una potencial connectivitat. Tot s'ha reduït a unes poques celebracions d'allò mateix que es menyspreava i a un *anar fent* que la invisibilitzava encara més. La *no-ciutat*, el pitjor malson, substitueix la ciutat. Perquè Alacant, en molts sentits, és la negació mateixa del que ha de ser una ciutat de les seues característiques en el segle xx.

Aquest diagnòstic inicial és dur, però és la conclusió anticipada dels diversos rostres de la crisi que hem d'analitzar. I, amb tot, en el diagnòstic també planejarà un relatiu optimisme perquè, en certa manera, una de les raons essencials de la nostra crítica és el desaprofitament de les fonts de recursos certs que rauen a Alacant i, per tant, deduïm que alliberar aquestes possibilitats, sense caure en la nostàlgia, és una aposta per un futur diferent, millor.

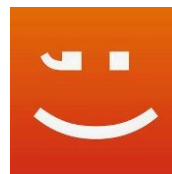

CRISI ECONÒMICA: CONTRA L'EXCLUSIÓ I LA DUALITAT URBANA

Les causes últimes de la *gran crisi* són globals, encara que els seus efectes siguin locals. Però a Alacant mai es va prendre nota, autènticament, dels efectes de la globalització per a la ciutat ni, molt menys, s'hi van prendre mesures de precaució per als riscos que la nova situació significava. Senzillament: aquestes qüestions no van entrar en les agendes polítiques o economico-empresarials. S'hi va renunciar a maximitzar alguns possibles beneficis i es va condemnar la ciutat a triar el pitjor escenari si el cicle econòmic canviava. I va canviar. Dramàticament.

Alacant va apostar tot, fa lustres, a l'especulació immobiliària, al manteniment –sense grans innovacions– del turisme i l'hostaleria i a un sector serveis de baixa productivitat amb un subsector, el comerç, que es devora a si mateix amb l'erecció de megacentres comercials. El port jau en una situació de marasme, acollint-hi usos propis d'altres zones de la ciutat i sense capacitat per a definir la seua integració harmònica amb el nucli urbà ni les seues actuacions prioritàries. La indústria, ja escassa, ha decaïgut progressivament i les expectatives no són bones, sense que els poders públics hagen intervingut activament sobre el problema. La creació d'una zona logística dorm el somni dels justos. La potencialitat d'Alacant com a articulador territorial i particip en economies d'escala amb el seu territori limítrof mai no s'ha pres seriosament. Tampoc no s'ha assajat la generació seriosa de sinergies amb la Universitat. No disposem de dades sobre l'economia submergida en el municipi, però atès que els disponibles, més generals, apunten a un 25% del PIB en el sud del País Valencià, ha de ser un fenomen més que preocupant. L'anàlisi podria continuar amb aquest to.

En general mai no es va intentar que Alacant fóra una ciutat competitiva, sinó que s'ha anat considerant la ciutat com un territori per a la competició interna, estreta i curterminista, al voltant, quasi sempre, de la construcció i les grans contractes. El sistema és pervers i ha esdevingut en una trama oligopòlica, sinó, de facto, en un reducte monopolístic que hipoteca el futur mateix de la ciutat i la sufoca impeding que busque nous estímuls: no s'intentaran mentre l'esquema servisca per a la reproducció d'aquest capitalisme especulatiu que llastra la vida ciutadana.

No és estrany que a Alacant la crisi haja tingut efectes majors que en altres llocs i que, previsiblement, tinga una durada major. Els efectes són desastrosos. El mes de gener de 2014 hi ha registrades 39.156 persones com a demandants d'ocupació –19.837 dones i 19.319 homes–. La seua distribució per sectors d'activitat és:

Agricultura	Industria	Construcció	Serveis	Sin sector de activitat
774	2.284	5.317	28.003	2.778

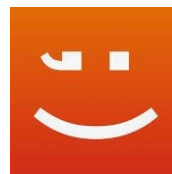
(Els consignats sense sector d'activitat són demandants d'ocupació sense formació específica o experiència en cap sector)

Resulten cridaneres les xifres de construcció, per la dificultat d'absorbir tanta mà d'obra en un moment de paralització de l'obra pública i privada, i especialment les del sector serveis, encara que, en englobar tants tipus d'activitat –comerç, serveis a empreses, hostaleria, etc.– resulta complicat trobar una alternativa a la col·locació.

Cuadre evolució de l'atur. Alacant 2014. Font SERVEF.

Demandants d'ocupació al municipi

Mes	Dones	Homes	Total
Gener	19.837	19.319	39.156
Febrer	19.843	19.184	39.027
Març	19.674	18.956	38.630
Abril	19.399	18.641	38.040
Maig	19.018	18.168	37.186
Juny	18.464	17.462	35.926
Juliol	18.621	17.518	36.139
Agost	18.595	17.567	36.162
Setembre	18.675	17.619	36.294

Contractacions municipi

Inclueix contractes indefinits, temporals, a temps parcial i de formació

Mes	Hombres	Mujeres	Total
Gener	4.546	3.846	8.392
Febrer	3.746	3.132	6.878
Març	4.155	3.725	7.880
Abril	4.935	4.266	9.201
Maig	5.944	4.712	10.656
Juny	6.760	5.242	12.002
Julio 1	6.754	5.803	12.557
Agost	4.186	3.744	7.930
Setembre	5.508	4.890	10.398

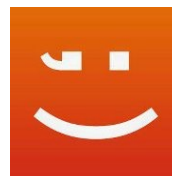
Si s'examina l'evolució mes a mes, s'hi detecten lleugeres variacions però sempre amb altes taxes de demandants d'ocupació

Gener de 2011:	35.013
Gener 2012:	37.970
Gener 2013:	40.545
Desembre 2013:	38.492
Gener 2014:	39.156

Una altra font d'informació és l'enquesta de població activa (EPA). El problema és que les últimes dades són de l'any 2011, però resulta més fiable respecte al nombre d'aturats perquè fa referència al que han declarat les persones enquestades, independentment que estiguen o no inscrites com a demandants. Segons l'EPA, Alacant tenia aquell any la següent distribució de la població respecte a l'activitat laboral:

Total habitants	Població activa	Població inactiva
328.100	178.025	150.075

A simple vista sembla una taxa de dependència molt alta per a qualsevol societat; però si a més restem a la població activa les treballadores i treballadors aturats – 57.880 –, el grup de població productiva de la ciutat és menor al de la població inactiva i l'aturada: 120.145 persones. Sembla que aquestes xifres no són massa suportables, encara més quan una part gens menyspreable de treballadors ho són a temps parcial i els salaris han descendit en el conjunt de l'estat.

De les dades aportades per l'EPA podem concloure que:

- Alacant té una taxa de dependència altíssima.
- El nombre de treballadors que ha perdut l'ocupació és elevat: 49.780 demandants d'ocupació han treballat amb anterioritat.
- La contractació a temps parcial de les dones dobla i més la d'homes.
- El percentatge d'atur per a 2011 –última data de dades conegudes– és del 32,51%.

D'altra banda, resumint les dades del SERVEF, trobem que el nombre de persones registrades a les seues oficines era de 20.054 el 2009 i que s'ha incrementat progressivament fins a superar els 41.000 el 2013.

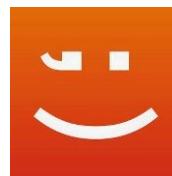
Hi ha altres realitats molt preocupants, encara que difícils de quantificar per falta de dades homogènies contrastades, sobretot perquè els informes més fiables no solen estar desglossats per municipis. Així, els referents a la pobresa –general i severa– i als fenòmens d'exclusió associats a aquesta o el nombre d'hipoteques: el 40% de les vivendes principals per a les quals es va sol·licitar a Alacant encara no n'han amortitzat el crèdit. Una altra dada significativa és l'estancament demogràfic, en tant que contradiu moltes de les presumpcions sobre les quals s'ha alçat l'imaginari de futur de la ciutat:

NOMBRE D'HABITANTS DE DRET I PROPORCIÓ DE CREIXEMENT O DECREIXEMENT

2000: 279.811 (-0'8%); 2001: 286.176 (+2'3%); 2002: 298.144 (+4'2%); 2003: 308.195 (+3'4%); 2004: 315.818 (+2'5%); 2005: 321.641 (+1'8%); 2006: 323.707 (+0'6%); 2007: 329.947 (+1'9%); 2008: 333.408 (+1'0%); 2009: 335.921 (0'8%); 2010: 335.459 (0'1%); 2011: 335.347 (0'0%); 2012: 336.128 (+0'2%); 2013: 336.828 (+0'2%)

No disposem d'un retrat definitiu dels sectors als quals està colpejant amb més força la crisi, però podem aventurar, almenys, tres aspectes dignes de consideració:

A) La fractura i atomització de les classes mitjanes, que pot repercutir en comportaments socials i polítics inesperats: el trànsit sobtat d'una posició marcada per la certitud i per les expectatives raonables d'ascens social a la incertesa plena i a l'atur, no pot esdevenir sense deixar profundes petjades al conjunt del País Valencià; ni tan sols parlem d'una *proletarització*

d'aquests sectors, sinó d'exclusió social. Entendre i atendre aquests sectors ha de ser una tasca cabdal.

B) Alguns estudis apunten a la finalització del cicle alcista de la immigració i, alhora, de canvis notables en la seua composició interna, amb descens de la immigració llatinoamericana i increment de l'africana. Si el 2013 el nombre total d'habitants s'eleva a 336.828, els estrangers comporten el 15,1%, tant comunitaris com extracomunitaris. Les variacions interanuals són petites, amb un lleugeríssim descens el 2010 (0,1%) i un lleugeríssim increment el 2012 i 2013 (tots dos del 0,2%). La població estrangera experimenta un pic significatiu de descens el 2010; però des d'aquell any fins al 2013 solament ha descendit en 201 persones en compensar unes nacionalitats d'origen a unes altres. A partir del 2010 es produeix un significatiu descens de la població immigrant d'origen colombià, equatorià i argentí, que es compensa amb un augment significatiu de la immigració algeriana. Tot plegat pot donar lloc a un indesitjable increment potencial de tensions xenòfobes, i encara més quan no hi ha polítiques actives per a evitar la constitució de guetos, que es comencen a formar a partir de la concentració d'immigrants d'un mateix origen en llocs característics de la ciutat. La distribució de la població immigrant als diferents barris és molt desigual, de manera que es concentren a la Zona Nord, Carolines Baixes, Carolines Altes, Nucli Antic, Sant Antoni, Raval Roig, voltants del Mercat i Campamor, en tots els casos amb percentatges superiors a la mitjana de la ciutat (en altres zones el nombre també és elevat, però es tracta fonamentalment d'immigració comunitària), amb pics molt alts a la Colònia Requena –47,9%– o Verge del Remei –35,2%–. Per un altre costat, la incidència demogràfica del decreixement d'immigrants serà notòria a mitjan i llarg termini per la contracció dels reagrupaments familiars, sense explicar la falta d'estímuls a la procreació que imposa la crisi econòmica.

Al respecte és d'interés la distribució de les personas immigrants per sexes (dades 2013):

	Homes	%	Dones	%	Total	% total
Espanyols/es	137.521	48,1%	148.360	51,9%	285.881	91,5%
Extrangers/es	26.428	51,9%	24.519	48,1%	50.947	16,3%
Totals	163.949	52,5%	148.360	47,5%	312.309	107,9%

C) Hi ha altres realitats molt preocupants, encara que difícils de quantificar, per falta de dades homogènies contrastades perquè els informes més fiables no inclouen desglossament per municipis i perquè les dades de què disposa

l'administració local mateixa no estan a la disposició de la ciutadania. Però, tot i que aquells que tenen la responsabilitat sobre les polítiques públiques destinades a la reducció de les desigualtats socials i a assegurar que les necessitats bàsiques del conjunt de la població estiguen cobertes, oculten o maquillen l'increment de les situacions d'exclusió social i de pobresa severa, aquestes es fan paleses a la ciutat, apuntant-se, a més, a una feminització de la pobresa. La crisi econòmica i les polítiques de retallades socials han vingut a aprofundir i estendre una desigualtat preexistent. A les borses de pobresa i exclusió permanents, hem d'afegir ara les generades per la nova situació. L'eliminació dels grans o petits nuclis de barraquisme que s'estenien per quasi tota la ciutat, va millorar les condicions de vida de bona part dels seus ocupants, però també va tornar més invisible un fenomen que continua persistent: el de la vivenda precària. Concentrada en alguns nuclis urbans –el Barri del Cementeri a la part dreta del Vial dels Xiprers, alguns blocs de cases de Colònia Requena, part de Nou Alacant, part de Ciutat d'Assís, part del Barri de José Antonio, etc.– o en vivendes disseminades per altres barris –Carolines Baixes, Sant Antoni, etc.–, la infravivenda, tant de propietat privada com pública, continua sent una realitat nascuda a voltes de la mala construcció, incrementada per l'absència de manteniment i la nul·la adjudicació de vivenda pública de la Generalitat i aguditzada pels desnonaments: la total desatenció de les entitats bancàries sobre els pisos apropiats i la urgent necessitat de moltes famílies de trobar un espai on viure, han donat com a resultat un notable increment de la precarietat en l'ocupació, amb les conseqüències esperades d'impossibilitat d'altes en els subministraments bàsics, enganxades irregulars, males condicions d'habitabilitat en general, inestabilitat per a les persones que les ocupen, etc.

Des d'un altre punt de vista, i després de reiterar que no disposem de dades concretes, algunes informacions fan saltar les alarmes:

- Molts centres escolars, de primària i de secundària, han denunciat públicament les condicions en què arriba a classe part de l'alumnat, sense desdejunar, i el problema de la falta de cobertura de les necessitats reals dels menjadors escolars.

- Els últims anys s'ha incrementat notablement la demanda d'atenció en els Serveis Socials municipals i, un fet que probablement siga més greu, s'ha modificat la tipologia de la demanda: la petició d'ajudes per a cobrir l'alimentació comporta més del 90% de les demandes plantejades per qui en fa ús. Si bé els primers anys de la crisi s'hi rebien més peticions per a

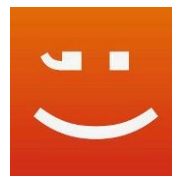

donar suport al pagament de l'habitatge, l'alimentació ha passat a ser la necessitat prioritària.

-Al mateix temps que es produïa un descens en les partides pressupostàries municipals destinades a prestacions econòmiques procedents del Pla Concertat, passant de 703.186 € el 2010 a 650.000 € el 2014. L'Ajuntament s'ha vist obligat a incrementar el pressupost propi per a ajudes d'emergència social des dels 750.000 € destinats el 2010 fins a 1.000.000 € consignat per al 2014. Algunes són les lectures que es poden fer d'aquest fet. La primera, sens dubte, una crítica feroç a la política del Govern central materialitzada en el que s'ha consignat en els Pressupostos Generals de l'Estat per a les prestacions públiques subsidiàries; la segona, sense menysvalorar l'esforç municipal, que queda palés en l'increment de les necessitats no cobertes pels veïns i veïnes i que requereixen aportació econòmica municipal.

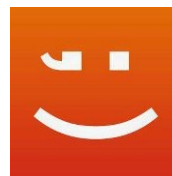
-Així i tot, la falta de recursos propis per a cobrir l'alimentació d'individus i famílies de la ciutat, ha fet que moltes entitats ciutadanes que mai no van tenir entre els seus objectius l'actuació davant aquest tipus de situacions s'hagen convertit en repartidores d'aliments, de manera que sumen més de cent a la ciutat d'Alacant, suplint amb aquest tipus d'assistència la falta de cobertura des de l'administració pública a través de prestacions públiques de dret subjectiu i no de prestacions d'emergència puntuals, actuant amb certa absència de regulació i de criteris unificats.

En definitiva: l'absència de recursos propis per a cobrir les necessitats més bàsiques i els sistemes posats en marxa per a atendre a la subsistència, generen individus dependents que minven la seua capacitat per a autogestionar els seus propis riscos. La deficient alimentació provoca problemes de salut i deteriora el desenvolupament de la infància i l'adolescència. Les males condicions de l'hàbitat, sense prou il·luminació, sense espais per a estudiar, limiten l'aprenentatge dels que estan en edat escolar. La insuficiència de recursos econòmics impossibilita la continuació dels estudis. En generar aquests cercles viciosos, l'exclusió social no és una cosa reversible en un breu espai de temps i les seues expressions més greus només es reduiran amb el canvi de cicle econòmic. Combatre-la, en tot cas, requereix el reconeixement dels factors que la generen i de l'estudi específic i imaginatiu de mesures que caldrà posar en marxa en el curt, mitjà i llarg termini.

Atenent aquests factors, en conjunt, podem dir que la dinàmica basada en precaris equilibris socials que la ciutat ha tingut els últims lustres està en declivi, sense que ningú aventure el sentit dels canvis ni procure reduir-ne les conseqüències negatives.

Tot això no afecta de manera homogènia la ciutat, que assisteix a un fenomen que, si no es corregeix, llastrarà greument el seu futur durant dècades: la *dualitat urbana*. En efecte, aquesta dualitat està generant un Alacant de rics i un de pobres o, almenys, un de persones amb expectatives d'un viure passable i d'altres sumides en la inseguretat i la perplexitat. En aquest alineament podem, en bona mesura, reconèixer el resultat de decisions –i de *no-decisions*– preses els últims anys: l'obstinació a desbordar els límits de la ciutat consolidada en nom de les exigències d'un desenvolupisme exacerbat, regit per les regles invisibles d'un urbanisme de promotor, ha provocat que Alacant siga una ciutat molt cara, difícil de sostenir econòmica, energètica i mediambientalment, amb una desigualtat injusta en les inversions. Una vegada establida la tendència és molt difícil corregir-la: no es tracta de penalitzar ara ningú per viure en una zona o altra, però sí d'evitar que la ciutat continue castigant els que resten atrapats en determinats llocs. Abordar aquesta qüestió, relacionada amb la d'un major intervencionisme públic en l'economia en un sentit igualitari, potser és la prioritat del canvi en l'Ajuntament.

CRISI DE LES ELITS LOCALS, CRISIS DE DECÈNCIA: PER NOVES ALIANCES SOCIALS

Les elits locals van renunciar fa temps a tenir un paper dinàmic en la configuració de la ciutat. En el pla econòmic van tractar d'incorporar-se a la minoria monopolística o, almenys, de gaudir de les seues engrunes. Per a fer-ho, la part principal de l'empresariat amb capacitat real d'incidir en la forma urbana o/i de pressionar l'estructura política, va ser servil amb el poder polític, incapaç d'organitzar-se de manera adequada i independent i poc procliu a la innovació tant en mentalitat com en l'ús de noves tecnologies. Confiats que la CAM seria el pou sense fons que mantindria viva la inversió per a la reproducció dels seus negocis, no van advertir que la CAM era el seu reflex mateix. Per això, també, la CAM i el seu destí és la mateixa metàfora del que ha succeït. Les elits empresarials locals, culturalment provincianes, s'han convertit progressivament en gelosos sentinelles de les seues quotes de misèria.

L'elit política, el PP en solitari després de lustres de govern, atesa la subalternitat absoluta del PSOE i la seua incapacitat per a ser un actor actiu en la vida ciutadana, no ha intentat corregir aquest estat de coses. A l'inrevés, deixant-se portar per un liberalisme banal, i mentre proclamava un vacu discurs d'estímul als *emprenedors*, ha contribuït decisivament a l'èxit d'aquesta classe de negociants que han sigut, llevat d'honroses excepcions, la caricatura d'un empresariat *modern*, del segle XXI. Els uns i els altres, en convergència, han constituït una autèntica *casta extractiva* amb el seu reflex en forma de concessions, plans urbanístics, contractes i subcontractes, creació de xarxes clientelars, suport a campanyes electorals, etc., amb el seu adequat i trist reflex en la crisi de les arques municipals. És cert, no obstant això, que els últims mesos assistim a un cert despertar crític en alguns sectors empresarials, potser empentats per moviments similars al conjunt del País Valencià i pel convenciment que l'estat de coses no pot ja mantenir-se, que la mateixa crisi ha volatilitzat els supòsits en què es mantenia aquest *capitalisme de casino*. Cal ajudar aquests grups empresarials a protagonitzar parcel·les del canvi.

I encara més quan una de les conseqüències d'aquesta deriva econòmica destructora de ciutadania ha sigut la generació de corrupteles de les quals algun dia coneixerem totes les xifres que han contribuït a fer que la crisi siga ací més profunda. La imputació de dos alcaldes successius, d'un president de diputació, de diversos regidors, del principal empresari de la ciutat –en

termes quantitatius generals i d'extracció de recursos públics—, dels principals directius de la CAM i d'un alt nombre de tècnics, empresaris menors i professionals diversos, en els sumaris d'alguns dels principals casos de corrupció, és un indicador terrible de la degradació a la qual ha arribat la ciutat, a la dilució, entre l'elit polític-empresarial de qualsevol sentit de la decència.

Amb independència de les resolucions judicials finals, la lectura d'escoltes policials o de diversos informes demostra l'existència de plans per al saqueig integral de la ciutat. Aquesta dinàmica, per a detenir-se, ha necessitat la concurrència de la crisi —amb la finalització de bona part de l'expectativa de negocis— i la intervenció judicial i policial, com també un major dinamisme de l'oposició al País Valencià i de certa pressió de col·lectius cívics. Malgrat tot, continuem assistint a intents de perseverar en les rutes conegudes — l'opacitat al voltant dels terrenys de Rabassa i els megacentres annexos a Ikea—. En tot cas, cal prendre les mesures adequades perquè, després de la crisi, no torne a ser possible la generalització de la indecència, tan insolidària, tan cruel vista des de la pobresa actual.

Una variable *blana* de la generalització de la corrupció és la teoria que les possibilitats econòmiques d'una ciutat com Alacant exigeix, a empresaris i polítics governants, circular i actuar en les proximitats de la *línia roja* que limita els comportaments legals dels il·legals. Cal desactivar aquest argument implícit en moltes opinions i actuacions. Primerament perquè és fals, i també perquè aquest terreny fronterer significa, en el millor dels casos, la fractura d'una ètica col·lectiva compartida, i adoba el terreny a la desigualtat i anestesia la ciutadania per a la corrupció amb majúscules.

Per tant, és innegociable generar instruments que impedisquen amistats perilloses, que desactiven les derives corruptes i que dibuixen un nou mapa per a la decència. Sens dubte, actuacions destinades a mostrar a la ciutadania que és possible la transparència, la participació i una positiva austeritat en els comportaments dels polítics ha de ser-ne el primer pas. Un altre és la cerca de mecanismes legals per a aïllar els empresaris que mostren comportaments indesitjables en les seues relacions amb la ciutat. El fonamental, però, és articular, des del lideratge polític democràtic, una *nova aliança per al canvi* que substituïska l'actual trama dominant. Una aliança que incloga polítics respectats, empresaris fora de sospita, sindicats i altres organitzacions socials, la UA, col·legis professionals i moviments cívics, socials i veïnals crítics. Tot això ha de plasmar-se tant en un estil de govern com en nous

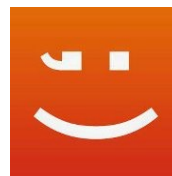

instruments de participació ciutadana que deixen de banda un altre epifenomen de la deshonestat capital·lar com és el clientelisme.

CRISI DEL PLANEJAMENT URBANÍSTIC I DE L'ESPAI PÚBLIC: IMAGINAR UNA NOVA CIUTAT PER A TOTHOM

Causa i conseqüència de la crisi global de ciutat és l'absència d'un planejament urbanístic que aporte rigor tècnic, imaginació col·lectiva i seguretat jurídica. L'oblit del pla general d'ordenació urbanística (PGOU) vigent, les aventures judicials i la imperícia en molts aspectes del PGOU presentat a la Generalitat, com també les modificacions parcials innombrables, generen un panorama desolador. Però *aquesta improvisació no és casual: és funcional al saqueig de la ciutat*. En una ciutat trossejada, sense referents globals, sense fites a les quals amarrar la convivència, és molt més fàcil que els promotors puguin maximitzar-ne els beneficis i que la dualitat es reproduïska com a condició mateixa del negoci immobiliari. L'absència de planificació sensata també incideix en altres perversions com els problemes de trànsit, l'absència de límits clars per al conjunt urbà, el declivi de parts sensibles de la ciutat consolidada o l'absència d'un diàleg racional amb el mar o amb l'entorn metropolità.

El referent ideologicocultural que ha servit per a justificar aquesta deriva ha sigut el *desenvolupament infinit* en nom de les presumptes lleis d'un *progrés* irracional, entès sempre de manera economicista i neoliberal. Un progrés que, paradoxalment, tancava en una gàbia la ciutadania, condemnada a la banalització de les seues relacions socials en un horitzó marcat per la trivialització de les construccions i de l'espai públic. És aquesta una qüestió cabdal: la degradació de l'espai públic, la seua submissió a la improvisació, la mala qualitat dels seus dissenys, l'absència de participació dels ciutadans-usuaris en el seu traçat i funcions, la seua conversió en mers escenaris del negoci accelerat, ha servit, i serveix, per a allunyar les persones del gaudi de l'espai urbà i per a disciplinar demandes potencials, recloses en el fraccionament en zones que, aparentment, no tenen gens a veure entre si. No és estrany que la ciutat manque d'alé –i els seus governants d'interés– per a exigir usos clars, públics i alternatius d'espais essencials com la cicatriu deixada pel soterrament de les vies de l'AVE, les llacunes de Rabassa, la façana litoral o la zona de la Condomina. Igualment, les alegries d'aquest desenvolupisme han conduït a ignorar, en decisions claus, mesures de precaució i de seguretat davant potencials desastres naturals o davant els efectes del canvi climàtic.

És especialment rellevant la dada del nombre i tipologia de les vivendes. Amb dades de l'EPA per al 2011, Alacant comptava amb 186.515 vivendes de les quals:

- 1.130 en estat ruïnós: pel que fa a edificis habitats agrupa els que estiguen apuntalats, s'estiga tramitant o hi haja declaració oficial de ruïna.

- 2.040 en mal estat: agrupa les que estiguen en edificis amb esquerdes acusades o bombaments en alguna de les façanes, enfonsaments o falta d'horitzontalitat en sostres o sòls o en els quals haja cedit la sustentació de l'edifici.

- 14.774 deficients: en les quals s'inclouen aquelles que presenten trencaments en baixants, humitats, filtracions, etc.

- 20.845 són de construcció anterior a 1960. L'evolució posterior ha sigut: 1961-1970, 44.535 habitatges; 1971-1980, 46.790 habitatges; 2002- 2011, 46.825 habitatges.

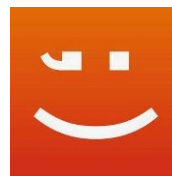
Altres estudis indiquen que hi ha només 16.000 habitatges en lloguer, que 25.000 habitatges estan buits i que 29.000 són de segona residència. Tot això apunta uns desequilibris difícilment tolerables.

La política de conservació d'immobles de l'Ajuntament d'Alacant es limita a fer inspeccions i decretar l'obligació de rehabilitació per part dels propietaris, amb prevenció de sanció econòmica; però no hi ha cap actuació específica de promoció de la conservació dels edificis, de suport a les veïnes i veïns amb dificultats per a afrontar aquesta conservació en situacions difícils, etc. El resultat d'aquesta política és conegut: declaració de ruïna i desallotjament sense que hi haja alternatives suficients per al real·lotjament dels habitants. El coneixement municipal sobre els edificis defectuosos solament condueix a una constant crònica d'una mort anunciada. En el mateix sentit, Alacant és una de les ciutats que encara no disposa d'una normativa específica per a l'obligatòria inspecció tècnica d'edificacions (ITE) –han de fer-la les construccions de més de 50 anys d'antiguitat–, encara que la llei valenciana que determina l'obligatorietat de les ITE és del 2005. No ocorre el mateix amb Finestrat, Alcoi, Xixona, Santa Pola, Catral o Oriola, a la mateixa província, que sí que disposen d'aquesta normativa.

Davant d'aquest esquema cal oposar-ne un altre: *el decreixement programat*, com a marc en el qual es puga imaginar una ciutat més amable, més compacta, més compartida, més viscuda, més solidària, més barata en el seu manteniment econòmic i mediambiental, més oberta a les relacions amb el seu entorn metropolità. L'activació d'un programa basat en aquesta idea requereix molta pedagogia política, de complicitats amb sectors intel·lectuals i moviments cívics i socials, i també plans pactats amb sectors empresarials per a redirigir l'activitat econòmica cap a la rehabilitació integral, el creixement i manteniment d'espais verds, etc. La idea no es redueix als aspectes formals, sinó que implica una concepció sistèmica i política en la qual la ciutat siga concebuda com un tot, com una xarxa dinàmica capaç d'expressar, sense dramatitzar, conflictes latents, contradiccions enriquidores que alimenten el diàleg urbà i que donen sentit a una raonable i democràtica presa de decisions.

Per a tot plegat, el primer pas ha de ser la retirada del PGOU i la confecció d'un de nou, que compte amb un potent capítol d'anàlisi de la realitat econòmica de la ciutat i que configure una sort de *Pla estratègic general d'usos legítims de la ciutat*. En aquest Pla ha de figurar, com a aspecte destacat, l'existència d'unes *fites verdes* que senyalitzen les fronteres de la construcció de la ciutat, com també un *Pla integral de directrius* per a la recuperació i posar en valor l'espai públic.

CRISI DE GOVERNABILITAT: PER LA DEMOCRÀCIA LOCAL

Al lideratge factual de la *casta extractiva* formada, per activa o per passiva, per alguns empresaris, els seus satèl·lits i alguns polítics, li segueix l'absència real d'un lideratge polític municipal. L'Ajuntament s'ha anat convertint en una maquinària destinada, essencialment, a legitimar decisions preses fora de l'àmbit formal i institucional, com, per exemple, posen de manifest els enregistraments del cas Brugal. L'Ajuntament funciona com un ranquejant aparell burocràtic per a l'administració de temes menors, que no impedeix, després de la grandiloqüència dels anuncis, albirar graus insofribles d'improvisació i ineficàcia. D'altra banda, decisions de gran importància –TRAM, integració del ferrocarril, activitat portuària, sistema antiriuades– són preses per altres administracions sense que l'Ajuntament tinga res, o quasi res, a opinar: molts d'aquests temes ni tan sols han merescut un debat en un Ple municipal. Amb la crisi, l'Ajuntament quasi mai no ha tingut un paper bel·ligerant en defensa dels serveis públics retallats. En matèries extraordinàriament sensibles, com les relacions amb l'entorn metropolità o amb la UA, l'Ajuntament no ha mostrat interès a disposar d'un full de ruta, d'una planificació que facilite les sinergies i aporte elements de modernització. L'última mostra de renúncia a l'autonomia municipal la trobem en l'alegria desfermada amb la qual el PP local promou que la definició sobre la implantació d'IKEA i el seu seguici de vials, aparcaments i centres comercials, siga el producte d'una acció territorial estratègica aprovada per la Generalitat.

La visió del PP de l'Ajuntament no és la d'una institució democràtica dinàmica que es preocupa i intervé sobre la realitat social perquè la llibertat i igualtat de les persones i dels grups en què s'integren siguin reals i efectives. La seua concepció és la de l'ocupació depredadora d'una màquina administrativa que es desinteressa d'aquelles matèries que no són fonts de negoci immediat per a alguns escollits o que desborden les obligacions estrictes, i fins i tot en aquest cas, si és possible, es dilaten fins a l'infinit algunes decisions –la creació legalment exigida del Consell de la Ciutat, per exemple–.

Aquesta concepció encaixa perfectament amb el seu estil dominant d'exercici del poder. Aquest estil s'ha mantingut des que governa el PP, encara que s'adverteixen matisos segons qui ha ocupat l'alcaldia. Amb Díaz Alperi la inclinació pels empresaris addictes era més descarnada i amb Castedo va florir el populisme, de la mà d'una hiperactivitat que, amb el

temps, va consumir-se progressivament, encara que no ha sigut capaç de privar-se de gestos ampul·losos que no amaguen la seua naturalesa frívola, cosa que es comprova fàcilment si es fa un repàs de realitzacions. De fet, Castedo mai no s'ha atrevit a trencar del tot el cordó umbilical amb la manera de gestió de Díaz Alperi, i s'ha limitat a tractar de dissimular i a ampliar el catàleg de presumptes ofertes amb les quals mantenir distreta la ciutadania; tot això, de nou, es posa de manifest en les escoltes policials. Però l'un i l'altra han coincidit en un aspecte clau: l'exercici autoritari del poder, encarnat en pràctiques com l'absència d'autèntics mecanismes de participació, substituïts per festejos amb xarxes clientelars, obstacles a l'oposició en la realització de les seues funcions i, en definitiva, una actitud permanentment menyspreadora de propostes, alternatives o idees que no sorgisquen dels seus addictes.

Aquest esquema té esquerdes més que notables. La primera ve derivada de la mateixa crisi econòmica, almenys en tres sentits:

A) L'absència d'una economia hiperdinàmica priva els aliats empresarials del PP de possibilitats de mantenir viva la il·lusió de generació infinita de riquesa i redueix a la mínima expressió l'aparença de govern de la ciutat.

B) La crisi fiscal municipal, que després analitzarem, obliga a disminuir dràsticament moltes despeses, incloses les dedicades al manteniment de clienteleles i les destinades a l'aparença i la propaganda, reduint així factors bàsics per a la reproducció dels discursos del poder i fent més vulnerable el govern del PP a les crítiques i demandes ciutadanes que no està en condicions de satisfer ni desviar.

C) La crisi de les classes mitjanes és una bomba de rellotgeria en l'electorat conservador: principals víctimes de la crisi –o, almenys, víctimes amb consciència de tals– no troben arguments per a defensar el PP –més enllà de la por major a un triomf de l'esquerra... que anirà desapareixent com més s'allunye en el temps el record del vot anterior–.

Tot això es veu quotidianament agreujat per la inanitat del Govern valencià i de l'espanyol. La mateixa incertesa entorn del futur judicial i polític de Castedo limita la seua capacitat de reacció i maniobra entre allò que podria considerar-se les seues bases naturals.

Però no és lícit ni intel·ligent *esperar* que la dreta perda: *ha de ser derrotada*, l'esquerra ha de mostrar mèrits propis suficients perquè la

ciutadania s'identifique amb una pulsio de canvi. Si esperem que, sense major interés, es refugie en la confiança que al PP ja *li toca perdre*, és possible que la mera abstenció resultant no servisca per a establir un nou govern amb voluntat i idees transformadores. Per a fer-ho necessitem reconèixer la complexitat de la realitat urbana i la transversalitat i interacció dels problemes. No podem concebre Alacant com la suma mecànica dels seus barris o partides rurals ni com la de diversos “sectors” de la realitat que caminen cadascun pel seu costat. Aquest esforç de comprensió dialèctica, d'integració d'informació dispersa i de demandes fragmentades, és el gran repte que té l'esquerra per a poder vèncer. Si s'aconsegueix, ja seria una garantia inicial del fet que el canvi és possible, en basar-se en una nova majoria social que desitja aquest canvi; una majoria que tindria dues dimensions:

- una majoria electoral,
- una majoria sòlida i còmplice que permeta alterar inèrcies, construir nous discursos i travessar el desert dels nombres rojos amb alguna possibilitat d'èxit.

Al costat de tot això haurem de prestar especial atenció al *rigor institucional*, entenent per aquest una revitalització de la trama corporativa de la ciutat i que inclou transparència, lleialtat amb les minories i l'oposició, simplificació dels procediments administratius, respecte a la democràcia deliberativa en el Ple i en les comissions municipals, voluntat i capacitat d'arribar a acords estratègics amb altres institucions, austeritat en l'estil de treball dels polítics, acabar amb el clientelisme i definició de mecanismes que prevalguen l'eficàcia i el control de la gestió. Res d'això ha de ser vist com a mostres d'ingenuïtat: són necessitats inherents a la consecució d'autèntics objectius de canvi, en els quals no serviran moviments propis d'altres èpoques davant un electorat especialment sensible a la coherència i a la credibilitat.

És en aquest context com pren sentit el desenvolupament de fórmules plurals de participació ciutadana, al voltant de la definició d'estructures estables i flexibles que abracen totes les etapes de la gestió pública, des de la gestió de serveis i prestacions fins a l'elaboració pressupostària, tant en els aspectes generals de les decisions municipals com en els que afecten zones o sectors específics. Sobretot cal establir amb nitidesa els punts de contacte entre els dispositius típics de la democràcia representativa i els de la democràcia directa o/i participativa, amb un equilibri adequat, sense permetre la dispersió ineficaç i burocràtica de debats. En definitiva, la qüestió ha de ser plantejada des de l'òptica de com garantir a la ciutadania, en l'àmbit local, el

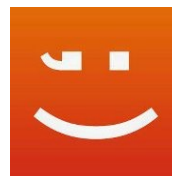

màxim exercici de Drets Fonamentals; i el seu tractament, així entès, ha de ser integral i no l'agregat de respostes puntuals, oportunistes i disperses.

Des d'aquesta perspectiva, allò programàtic es dirigeix essencialment a aquesta dinàmica integradora i, per a ser coherents i èticament solvents, ha d'articular-se en dos moments essencials:

A) Les propostes inicials: el que cal fer per a estabilitzar la ciutat, començar a desarrelar els seus vicis politicoeconòmics i llançar nous reptes.

B) Les propostes estratègiques que articulen la xarxa que permeti governar transversalment la complexitat. Les propostes puntuals, sens dubte necessàries, només tindran sentit si s'integren en aquests nodes.

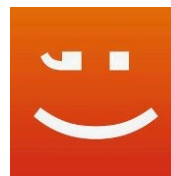
LA CRISI ECONÒMICA I LA INSUFICIÈNCIA PRESSUPOSTÀRIA MUNICIPAL

De totes les facetes de la crisi d'Alacant potser és la pressupostària la més significativa, ja que es materialitza en una insuficiència econòmica crònica de l'Ajuntament. En primer lloc, perquè ens indica molt sobre les raons de la crisi general; en segon, perquè immobilitza l'Ajuntament en l'actualitat, en trobar-se en situació de pràctica fallida tècnica i intervingut, amb un marge d'autonomia política substancialment retallat, i en tercer lloc, perquè hipoteca greument el futur. Per tot això, no han de considerar-se polítiques les propostes que no partisquen d'analitzar aquest fet i que, malgrat la dificultat de l'assumpte, no assagen models d'interpretació i de correcció substancial de l'estat de coses.

Les dades que resumeixen la crisi pressupostària són aquestes:

- Despreocupació política per la Hisenda Local, considerada sempre com un departament d'importància reduïda.
- Il·legalitats en l'elaboració i execució pressupostària segons la Sindicatura de Comptes, per: a) no incloure-hi els crèdits suficients per a atendre les obligacions amb els contractes de les adjudicatàries dels serveis: neteja, brossa, manteniment de la ciutat; b) incomplir els terminis d'elaboració i aprovació dels pressupostos; c) realització de despeses prescindint del procediment pressupostari i de contractació.
- Aliança perversa entre la ineficàcia i l'opacitat, que condueix, per exemple, a uns pressupostos irrealistes: en alguns exercicis la desviació final ha comportat més d'un 30% respecte dels pressupostos aprovats.
- Contractació de proveïdors en la qual el preu no ocupa una posició rellevant, triant-ne els més cars, sense raó tècnica que ho justifique.
- Falta de participació i transparència; com a màxim exponent de la qual no facilitar al ple municipal la informació necessària sobre els exercicis pressupostaris i moviments de Tresoreria.

Des d'un altre punt de vista, l'**endeutament** ha estat produït, fonamentalment, per la necessitat del pagament de factures "als calaixos", que s'han anat abonant a través d'endeutament / préstecs a llarg termini, autoritzats per diferents normes estatals, en concret: 2009: 26.282.333. 2011: 13.844.544. 2012: 48.008.891. 2013: 21.000.000 (euros per préstecs).

És a dir, que en un període de cinc anys, l'Ajuntament ha hagut de sol·licitar préstecs a llarg termini per més de 109 milions d'euros que caldrà retornar.

En tot cas una dada absoluta i dramàticament rellevant és **l'increment exponencial del deute** i haver aconseguit la xifra més alta l'any 2012 malgrat trobar-nos en un període marcat per la crisi i una fortíssima contenció de la despesa, com ho posa de manifest el quadre següent:

Any	Deute				Carga financerà pagament préstecs/interessos	
	Quantia	% sobre Presup./liquidació	habitant		Quantia	Habitant
2010	148.156.833	57	260.339.399	443 €	18.888.000	57
2011	166.818.569	64	260.339.399	498 €	18.888.000	57
2012	185.190.372	77	240.409.532	553 €	26.819.000	89
2013	151.660.000		(2)	452 €	31.029.000 (1)	94

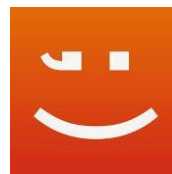
- (1) Segons pressupost
(2) Caldrà esperar l'aprovació de la liquidació

A la xifra del deute caldrà afegir-hi: a) Els 27 milions, resultat de l'últim préstec subscrit per a pagament de proveïdors, signat el 2014 però que va ser autoritzat el 2013. b) Els interessos que cal pagar, que anualment varien segons les condicions pactades amb les entitats financeres i l'evolució de les quals és absolutament exponencial: 2010: 2.376.861 €, 2011: 2.879.545 €, 2012: 6.254.112 €, 2013: 6.331.670 € (segons pressupost). c) L'impacte de l'aclariment dels 52 milions "d'ingressos de dubtós cobrament".

Una conclusió òbvia d'aquest complex estat de coses és que una primera responsabilitat d'un nou govern municipal, serà aclarir el deute total. Però és evident que l'increment conegut llastra fortament la possibilitat d'atendre necessitats socials i es converteix en un factor determinant per a executar polítiques basades en principis de solidaritat.

Quant als **ingressos**, podem començar amb el quadre següent:

Tipo de ingresos	Comparativa per habitant 2012		
	Alacant	Província	Altres Ajuntaments
Ingressos Totals	8.913 /893	1.263	1.023
Impostos directes (IBI-IAE)	362	426	399
Tases i altres	120	164	164
Transf. corrents (Part.Estat)	183	351	200

Transf. Capital (Estat C.E)	6,5	15	15
Pasius financers (préstecs)	143	211	209

Apreciem el dèficit d'ingressos en termes comparatius amb altres ciutats de més de 100.000 habitants i ajuntaments de la província, cosa que ens diu bastant sobre la falta de previsió del PP governant i de l'opció per mantenir uns tributs baixos a costa d'un deteriorament urbà que, necessàriament, repercuteix en la falta d'equitat en els serveis i en la qualitat de l'espai públic.

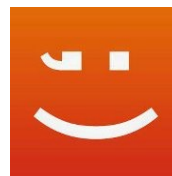
Quant al tipus de **despesa**, un quadre sintètic ofereix les següents dades que es refereixen al nivell d'ingressos totals per habitant per tots els conceptes inclosos (els que singularment recull el quadre i d'altres que no s'hi detallen de menor importància):

Tipo de despesa	Comparativa per habitant 2012		
	Alacant	Província	Altres Ajuntaments
Despeses de Personal	245	331	293
Despeses de bens i serveis	377	360	337
Despeses financeres (interessos)	17	35	22
Inversions	28	85	47
Pasius financers (capital/préstecs)	73	91	74

Destaca en aquest gràfic:

-La relativa baixa despesa en personal, en termes comparatius amb altres realitats municipals i, en canvi, l'elevada despesa en béns i serveis que, principalment, fa referència a les grans contractes, que, no casualment, han sigut una de les formes predilectes per al trasllat de fons públics a mans privades. La càrrega de deute que es paga per habitant l'any 2012 indica que Alacant no està "tan malament" en comparació amb altres ajuntaments de la província. Per tant, el problema del deute es converteix en important perquè es disposa de menys ingressos que altres ajuntaments.

A la vista d'aquesta bateria de dades, i amb independència del que ja hem apuntat en l'anàlisi d'aquestes dades, enunciar un receptari senzill per a superar l'estat actual no és possible en sentit estricte, ja que hi ha variables alienes a la vida municipal que mereixen ser tingudes en compte. Entre les quals la principal és l'evolució mateixa de la crisi econòmica, tant en els trets macroeconòmics que poden incidir, per exemple, en el preu dels diners, com en els trets microeconòmics i la seua repercussió en les condicions de vida de la població i, fins i tot, lligat a això, la percepció que fan els ciutadans i ciutadanes de les alteracions en la situació. En tot cas

cal apuntar la necessitat d'un canvi de rumb en el control i participació que hauria de basar-se en diversos principis generals:

-Polititzar la gestió de la Hisenda local, atorgant-hi major protagonisme.

-Transparència: amb la publicació *en línia* i l'accés en format digital a les dades de gestió i liquidació pressupostària, com també als contractes que justifiquen el moviment de càrrecs i abonaments pressupostaris. Aquesta informació, com també les memòries justificatives i dades de balanç indicades en el paràgraf anterior haurien de ser d'accés gratuït i fàcil per a totes les persones.

-Operativitat: amb presentació de la previsió pressupostària i del balanç patrimonial amb criteris de classificació no solament comptable, sinó també d'objectius de les polítiques d'ingressos i despeses i de la seua evolució temporal i espacial que permeta fer un diagnòstic crític sobre la seua sostenibilitat financera i impacte ambiental i social. A tot això ha de seguir un control rigorós de les execucions pressupostàries.

-Participació: amb la presentació pública de la proposta de Pressupostos que prepara la Comissió de Govern de l'Ajuntament amb temps suficient per al seu debat i presentació d'alternatives a les organitzacions ciutadanes del municipi, abans que el document passe al Ple de la corporació municipal.

-Equitat: revisant i corregint els indicadors fiscals, com també el posicionament de la càrrega fiscal –atenent a criteris comparatius amb altres municipis i conceptes tributaris– i completant la igualació aconseguida amb accions per a perseguir el frau i eliminar disfuncions com el desfasament cadastral.

-Generació de més ingressos mitjançant un posicionament institucional més adequat i exigent davant altres administracions i òrgans polítics. En aquest sentit cal reivindicar un *deute històric* envers Alacant per part de l'Estat i de la Comunitat Autònoma, encara que siga difícil fixar-ne la quantia; però perquè això siga real es requeriran tres circumstàncies concurrents:

a) la voluntat política de la majoria municipal per a acudir a aquestes instàncies en reivindicació de fons; b) la complicitat de la societat civil alacantina i de les seues diferents expressions organitzades en aquesta reivindicació; c) definir amb claredat l'objectiu de les inversions reivindicades que, abans que dedicar-se a les poc originals infraestructures,

haurien d'orientar-se a les que aporten qualitat de vida, renovació del parc d'habitatges, introducció de millores ambientals en edificacions, especialment pel que fa a energies renovables, i també a equipaments i serveis públics; d) la necessitat de dilatar el pagament del deute mitjançant la renegociació de les condicions amb les entitats financeres per a no ofegar la ciutat i poder generar noves inversions i activitats.

D'altra banda, segons hem apuntat en un altre lloc, l'estat de les finances municipals impedeix caure en la demagògia populista –encara que siga populisme d'esquerrres– de convertir les promeses electorals en un interminable reguitzell de necessitats. En qualsevol cas caldrà establir una perspectiva entre les qüestions generals, infraestructurals, indispensables per a un canvi en la gestió, aquelles que requereixen un temps més dilatat per a executar-les i, finalment, les que sent importants no poden valorar-se com a urgents ateses les circumstàncies actuals. De la mateixa manera, convindrà que, en tots els casos en què es puga, s'indique la forma d'obtenir finançament finalista o d'abaratir costos respecte dels models actuals de gestió. I tot això sense oblidar que, sense quedar sotmesos a premisses neoliberals, el nou Ajuntament trobarà unes limitacions legals i una situació interna –contractes, personal, etc.– que exigiran que l'aproximació a l'equilibri financer siga un objectiu defensable per si mateix.

CRISI D'AUTOESTIMA: CONSTRUIR L'ESPERANÇA

La síntesi de tots aquests aspectes és una permanent crisi d'autoestima, el convenciment col·lectiu que les coses amb prou faenes no tenen solució, el refugi pesarós en alguns tòpics com la “mala sort” de la ciutat amb els seus polítics, el *menfotisme* presumptament genètic o la socorreguda al·lusió a un clima que permet que “malgrat tot, ací es viu molt bé”. Res d'això és cert, però sagaçment utilitzat per les elits i presumptes crítics que no pateixen el vici de llegir o de viatjar, permet un *anar fent* que completa el quadre de la fosca legitimació passiva d'un aborronador estat de coses. Aquests discursos encoratgen, en definitiva, el que Ramoneda ha anomenat *la dictadura de la indiferència*, dictadura insidiosa perquè permet establir baluards d'autoritarisme invisible. A Alacant la tesi hauria aconseguit un caràcter exemplar perquè ha permés donar carta d'identitat al conformisme des de l'autoengany, justificar moltes covardies o desviar els problemes a l'epidermis o el folklore.

Recuperar l'autoestima col·lectiva, doncs, és una tasca política de primer ordre. I l'altra cara d'això és construir l'esperança. Perquè l'esperança no és una actitud personalíssima sinó, per als grups, el resultat d'una construcció ideològica, capaç de ser definida en els seus perfils i desenvolupada amb discursos i accions pertinents. Alguns són els requisits perquè això siga possible.

El **primer**, com tractem de fer en aquestes pàgines, és confrontar la ciutadania amb la veritat però incloent-hi, en cada cas, propostes sobre possibles eixides als problemes existents. *Ni en l'optimisme acrític ni en el pessimisme a ultrança habita el futur*. El futur passa per desenvolupar hàbits col·lectius d'autorespecte: moltes vegades els projectes circulants a la ciutat han naufragat perquè han estat més pendants de la presumpta visió del foraster o de la rendibilitat econòmica immediata que no d'una avaluació que partisca de considerar si el que es desitja pot constituir una cultura de defensa de la pròpia dignitat.

El **segon** consisteix a activar la imaginació col·lectiva. Perquè un altre símptoma de la crisi d'autoestima és el *dèficit d'imaginació*: per a què conjeturar un altre curs a la ciutat si, prèviament, fem pensar que és impossible el canvi? Hi ha una altra variant suau: la definició de les crítiques en clau nostàlgica, com un retorn a trossos cordials d'una ciutat que se'n va anar; d'una ciutat, per cert, que mai no va ser. Posar la imaginació en el

centre de les hipòtesis de treball és absolutament necessari, començant per la dels moviments cívics, professionals i especialistes en assumptes relacionats amb el desenvolupament urbà, i portant les seues elaboracions a la ciutadania. En aquest sentit serà important reexaminar els diversos Plans Estratègics que, promoguts per diverses institucions, es van elaborar abans de la crisi, com també l'informe de Deloitte. Cal fer una aproximació sense prejudicis a aquests estudis i sintetitzar i refondre les qüestions d'interés, especialment les que suposen directrius de futur amb baix cost. Posar la imaginació en el centre dels debats és també reintroduir una temperada i renovada *idea de progrés* en els discursos polítics, la qual cosa vol dir que cal explicar un Alacant que no siga ni ahistòric ni posthistòric, sinó un Alacant *en la història*, que ni pot partir de zero ni es resigna a no tenir capacitat de decidir el seu futur.

Finalment, la construcció de l'esperança contra la indiferència requereix canviar la perspectiva en assumptes com l'acció cultural, la gestió dels senyals d'identitat compartits, la concepció sobre el paper d'Alacant al País Valencià, el desenvolupament de polítiques públiques de la memòria o l'apreciació del paisatge i del patrimoni històric com una qüestió moral, d'autorespecte i de llegat a les generacions futures.

Però, sobretot, construir l'esperança contra la indiferència suposa reivindicar, amb paraules i amb accions, la política com a mandat de la raó pràctica, com a apel·lació a la victòria d'allò col·lectiu enfront de l'egoisme individualista, com a devolució a la ciutadania del seu poder.